

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2010-09-16

Närvarande: F.d. justitierådet Bo Svensson, regeringsrådet Eskil Nord och justitierådet Ann-Christine Lindeblad.

Kvalitetshöjande avgifter inom järnvägen

Enligt en lagrådsremiss den 2 september 2010 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i järnvägslagen (2004:519).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Per Håvik, biträdd av ämnessakkunnige Carl Silfverswärd.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

I lagrådsremissen föreslås att det i järnvägslagen införs bestämmelser om ett ekonomiskt incitamentssystem som ska minska driftstörningar och höja kvalitén i järnvägssystemet. Dessutom föreslås bestämmelser om offentliggörande av särredovisningar.

4 kap. 1 b §

Lagrådet anser att ordet "låta" är överflödigt och föreslår att det utgår.

6 kap. 4 a §

I paragrafen införs ett krav på infrastrukturförvaltaren att tillhandahålla ett system för rapportering och registrering av avvikelser samt orsakerna till dessa. I författningskommentaren anges att avsikten är att infrastrukturförvaltaren ska redogöra för detta system i sin järnvägsnätsbeskrivning och att detta kommer att regleras i en förordning.

Det har vid föredragningen upplysts att denna förordning kommer att grundas på bemyndigandet i 6 kap. 25 § järnvägslagen, varigenom regeringen eller efter regeringens bemyndigande tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om beskrivning av järnvägsnät.

Lagrådet har ingen erinran mot att denna sak närmare regleras i en förordning, men föreslår att vad som upplysts under föredragningen om vilket bemyndigande som avses bli använt också anges i författningskommentaren.

6 kap. 22 a, 22 b och 24 a §§

Enligt 6 kap. 22 § ska järnvägsföretaget eller den som har auktorisation enligt 3 kap. 5 § och infrastrukturförvaltaren ingå de avtal av administrativ, teknisk och ekonomisk natur som behövs för utnyttjande av ett tilldelat tågläge (trafikeringsavtal). I 22 a § föreskrivs att ett sådant avtal ska innehålla villkor om verksamhetsstyrning med kvalitetsavgifter.

Av 22 b § framgår att verksamhetsstyrning med kvalitetsavgifter ska gälla endast vid normala driftsförhållanden. Detta är något som enligt Lagrådets mening lämpligen bör avspeglas i trafikeringsavtalets bestämmelser om när kvalitetsavgifter ska betalas. Detsamma gäller

bestämmelserna i 24 a § om att kravet på verksamhetsstyrning med kvalitetsavgifter inte gäller i vissa järnvägsnät eller vissa tider på dygnet. Detta bör komma till uttryck i lagtexten.

Verksamhetsstyrning med kvalitetsavgifter ska alltså gälla bara vid normala driftsförhållanden. Motsatsvis ska några kvalitetsavgifter inte betalas vid onormala driftsförhållanden. Det är infrastrukturförvaltaren som avgör när driftsförhållandena inte längre är normala. Enligt 22 b § andra meningen ska infrastrukturförvaltaren genast underrätta berörda järnvägsföretag och trafikorganisatörer med auktorisation enligt 3 kap. 5 § om att det råder onormala driftsförhållanden. Enligt Lagrådets mening bör det av lagtexten framgå att infrastrukturförvaltaren dessutom genast ska underrätta berörda järnvägsföretag och trafikorganisatörer med auktorisation enligt 3 kap. 5 § när driftsförhållandena åter är normala.

I enlighet härmed föreslår Lagrådet att bestämmelserna samlas i 22 a och 22 b §§ och ges följande lydelse:

22 a §

Ett trafikeringsavtal ska innehålla villkor om verksamhetsstyrning med kvalitetsavgifter enligt 7 kap. 5 a §, som ska gälla vid normala driftsförhållanden. Kvalitetsavgiften ska betalas av den part som orsakar avvikelser från i tågplan och trafikeringsavtal fastställt utnyttjande av infrastrukturen.

I ett trafikeringsavtal får undantag göras från kravet på verksamhetsstyrning med kvalitetsavgifter i fråga om

1. lågt trafikerade järnvägsnät,
2. delar av järnvägsnät, där risken för driftstörningar på grund av parts avvikelser från i tågplan och trafikeringsavtal fastställt utnyttjande av infrastrukturen är obetydlig, och
3. tider på dygnet då risken för driftstörningar på grund av sådana avvikelser är obetydlig.

22 b §

Infrastrukturförvaltaren avgör när det inte längre råder normala driftsförhållanden och ska då genast underrätta berörda järnvägsföretag och trafikorganisatörer med auktorisation enligt 3 kap. 5 § om detta. Motsvarande gäller när det åter råder normala driftsförhållanden.

7 kap. 5 a §

Lagrådet föredrar att orden "motiveras att vidta" ersätts med "vidtar".